ugy azóta is egy nap sem mult el, mellyben valahol kedvetlenség nem történt volna. Az ujjatei collegium a' tanulóknak nemelly heves vélemény-nyilvanításai miatt jun. 3-dikán bezaratott. Csak nem rég (ikén) az urdaxi ölezetből egy századot kellett lefegyverezni, mivel az bértartozás' ürügye alatt földzudult, falujánkénpen pedig azért, mert gyanuba esett, hogy *Munjagorri* zászlóját akarta feltúzni. A' Castiliából kikalózott carlosi bajdosokkal (ojalatero) szigorúan bánnak. Don Carlos, navarrai 's biscayai parthivéinek darva tartományüléteket kielegítendő, egy rendeletet bocsátott ki, mellynek következtében azon ojalateroktól, kik fegyvert nem fognak, sovány elelmeszők elvetetik, 's az eddigi ugynevezett tisztviselők raktár megszüntettetik. Négy ekkép szerkesztett gyalogszázad szolgál most azon csapatokban, mellyek a' christinoi partvidékre vigyáznak. De csalatkoznek, ki mindezekből azt következtetne, hogy don Carlos egészen a' tartományi párthoz szegődött, 's ennek legnagyobb bizonysága, hogy az ezen tartományokbeli régi generalok még most sincsenek kegyelmében, 's csak nem reg *Maroto*, ki a' castiliai párthoz tartozik, a' tábornoki kar' fejévé neveztetett; a' régi kölesönös bizodalom tehát korántsem állott helyre, 's az a' vegetti szigorú rendszabályok, hogy ezen már annyira kimeríttett országból az utolsó csep ver is kiszivassék, mivel ezt a' körülmények' veszélyessége szükségessé teszi, nem alkalmasok e' tusa' határozatlan folytatásunak ajánlására. Egymást érik a' tartományok' általanyos fölfegyverzését sürgető rendeletek. Telvék a' börtönök azoknak kezesivel és rokonival, kik az általanyos fölfegyverkezés ellé megszóknek, vagy nem birják a' rajok rakott iszonyú terheket elviselni. Sok család kiköltözött az országból; miről fogalmat szerezhet, ki csapan a' Bayonneban 's környékében tartózkodó mindennemű 's velemenyű kibujdosottak' nevsorát tekinti is meg; azoknak száma ugyanis többre megy 4500nál, kik közül mintegy 3000 a' kezmunkás osztályhoz tartozik, több mint 500 birtokos, és ugyanannyi kereskedő stb. — E' körülmények között azt hiszik nemellyek, hogy Munjagorri' beütése nagy következeseket vonhatna maga után a' tartományokban. Igen világos ugyan, hogy ezen ember inkább a' christinoi kormány', mint csupán a' tartományi ügy' érdekében cselekszik; de guipuzcoai' lete elegendő arra, hogy a' régi kiváltságokból (fueros) legalább annyit, mennyit a' körülmények engednek, megmenteni ügyekezzék; mert azokra nézve, kik — bizonyosan nem alaptalanul — a' carlismus' végromlását előrelátják, a' mostani időpont talán azon egyetlen, mellyben még lehetséges a' madridi kormánnyal egyezésre lépni, kivált miyel ez maga sem mutatkozik igen makacsnak e' pontra nézve — őszinten e, meg nem hazudhatom, de annyi bizonyos, hogy egy madridi rendelet a' *La Paz* hirlapnak, melly ama' kiváltságokat védi, foly atására engedelmet ad. *(Allg. Zeit. ter.)*

A' *Bon Sens* hoszú czikket közöl jun. 19ről egy a' madridi kormány és a' bask tartományok közötti egyezkedés' tervéről, mellyben e' terv nevetséges- és kivihetlennek festetik, főleg azon okból, mivel a' tartományokban a' földbirtok' nagy része a' szabadelműek', később christinoi birtokosak' kivándorlása által, vagy végképen más kezekbe ment által, vagy olly haszonberlők által kezeltetik, kik az előbbi birtokosak' visszatérése' valószinűtlensége mellett, magokat valóságos birtokosakul tekintik.

Madrid, junius' 14. A' következamárnak junius' 11kei ülésében a' tizedtörvény a' kormány' értelmében 91 szóval 62 ellen végkép elfogadtatott 's azonnal a' senatus' elébe vitetett. — Hiszik, hogy a' cortesgyülés junius' 20ka 's 25ke között be fog rekesztetni. — Itt igen nagy elégületlenség uralkodik *Partinjas* general' osztályának lassúsága miatt, ki még most is Gualaxarában késik, a' helyett hogy a' hadmunkálatokban részt venne. — A' *Hablador* hirlap szerint *Espeja* marquis, spanyol nagykövet Párisban, legközelebb *Toreno* gróf által, *Aguilar* pedig Londonban *Alava* general által fog felváltatni. — Don Manuel *Aregui*, egyike *Munjagorri'* ügyvivőinek, a' Verasteguiban rendelt katonai biztosságtól halálra itéltetett, de don Carlos, tekintetbe vevén számos családját, megkegyelmezett neki.

Németország.

Berlin, jun. 14. Több hirlap folyvást erőködik, az itt volt számos koronás fők' összejövetelét a' napi politicával kapcsolatba tenni. Holott, ugy látszik, e' családi ünnepekből a' politica szándékkal zaratott ki, nehogy e' napok' derűje komolyság és gond által, melly a' trónt mindenkor környezi, elriasztassék. Épen olly túlságosan említettik az ennel kifejtett pompa; holott a' monarchák 's kir. herczegek többnyire csak azon egyenrulákban jelentek meg, mellyeket rangjok' foka kivánt. Mi a' császárnét illeti, alkalmunk vala eszrevenni, hogy ő felsége a' legnagyobb ünnepelynel sem hordozott több ékszert mint ezelőtt; sőt kisebb családi körökben gyakran egészen egyszerűn vala öltözve. Ellenben városunk' szegenyei tetemes ajándékokat nyerének a' fenséges vendegektől, nevszerint az orosz császár- és hannoverai királytól. (Az utóbbi 500 tallert adott.)

A' *hannoverai hirlap* jun. 10ről irja: „Minthogy tudtunkra esett azon hir' terjesztgetése, mintha ő felsége a' király Hannovera városa' tanácsának egy választmányat a' felseg' születésnapján mind a' tanács- mind a' polgárságtól általanyos elegedetlenség' következésében utasitotta volna vissza, felső helyről vagyunk felhatalmazva kinyilatkoztatni, hogy ama' választmány' nem fogadása, mint ő felsége nem örömest látta magát kényszeritve, egyenesen a' tanácsra nézve történt, és semmikép sem lehet a' királyi neheztelésnek jele olly polgársag iránt, mellyet a' király mint hűt és jóindulatút tekint, 's attól egy választmányt örömmel fogadandott el.“

Schweiz.

Schwyz, jun. 18. A' zürichi hirlap szerint Rothenthurban mintegy 4000 szaru-parti gyülekezett össze 500 jutaléksergi (Contingentstruppen) katonától fedve. Mint-jutaléksergi (Contingentstruppen) katonától fedve. Mint-hogy egy körömparti sem jelent meg, minden csendesen ment vegbe. Egyhangúlag választák meg *Abyberget* tartomány-birójoknak (Landammann) *Düggelet* tartomány helyettesének. A' Köz gyűlés' egyéb tárgyai nem jöttek vitatkozás alá. — Einsiedelben mint egy 2000 körömparti gyűlt egybe, részben fegyverkezve, — egyhangúlag kinyilatkoztatván, hogy az ügyvivő választmányt vagyonukkal 's verőkkel pártolják, egy valamennyiért 's valamennyi ért.

A' fűhely junius' 13kán költ körlevele által jelenti a' rendeknek, hogy a' hozza érkezett hiteles tudósitásra, melly szerint Schwyz' cantonközsége junius' 17kére összehivatik, az említett canton' belső bátorsága' 's csendessége' érdekében kényteleníttetett a' szövetségi biztosokat azonnal ismét oda küldeni 's meghagyni nekik, hogy a' cantonközség' összegyűlése ellen óvást tegyenek, és Schwyz canton' nepehez felszólítást bocsássanak, miszerint az mindaddig, mig az országgyűlés Schwyz canton' ügyei felől nem nyilatkozandik, tartózkodnek minden ollyas cselekedettől, melly a' dolgok' mostani helyzetet ama' cantonban akármikép megváltoztathatná. Végezetre fentartja magának a' főhely, hogy a' rendekkel időről időre teljesen közölhesse mindazon készületeket és törekvéseket, mellyek a' cantonközség' berekesztését megelőzték.

Svéczia.

Stockholm, jun. 12. Tegnapelőtt, mint vasárnap délután, a' gőzösök megérkeztek a' várt fő vendeggel, az orosz koronaörökös nagyhercczeggel. De milly nagy vala közönségünk' bámulása, midőn hallá, hogy nem egyedül a' koronaörökös, hanem maga a' császár is ide jött! Skepsholmban, hol a' koronaörököst, parthoz érvén, *Coyet* admiral 's a' hatóságok megüdvezték, még ő felsége nem ismérteté meg magát, hanem egyedül *Suchtelen* gróf general' kiséreteben egy csolnakon egészen incognito a' palotának a' vizpatra menő lépcsőjének tarta, honnan a' kerten keresztül egyenest a' király ő felségéhez ment, kinek magát bejelentené, azt olly váratlanul mint kellemesen meglepvén. Miután a' nagyherczeg koronaörökös is a' svéd koronaörökössel a' királyhoz jött, mindnégyen a' királyne 's koronaörökös herczegné ő felségőkhez mentek. Tegnap délután a' császár' két ifjabb fiai is, kik atyjokat Berlini utjában kiserék, megérkezének a' fényes körbe. *(Poross stat. ujság.)*

Stockholm, jun. 15. Ő felsége az orosz császár, ki elutazását még egy nappal továbbra halasztá, hogy a' királyné által elintézett tánczvigalomban részt vegyen, jun. 12 's 13 közti éjjel „Herkules“ gőzösre szállott; ő felsége a' király 's a' két (orosz és svéd) koronaörökös által kiséreve, utját Sz.-Petervár felé folytatván. A' két fejedelem kölesönös nagyrabecsülés' és barátság' jeleit adá egymás iránt, 's az orosz uralkodó látogatása bizonyára meg szorosabbá kötendi a' két ország közötti barátságos viszonyokat. A' tánczmulatságban, mellyet a' királyné 12kén adott, 400 nál több szemely vala jelen. A' polonaisban mindannyi főszemélyi részt vőn; a' nagyhercz-koronaörökös egy francaiset tánczolt a' svéd koronaörökös herczegnővel 's egy más tánczot a' külügyminister' hitvesével *Stjernveld* grófnéval. A' nagyhercz-koronaörökös, ki tegnapelőtt a' koronaörökössel a' tudományos academiának egy ülésében részt vett 's általában a' városnak minden nevezetességeit megtekinté, ma ő kir. magasságával mulatsági utazást tőn Gripsholm és Rosersberg várakba. *(Poross stat. ujs.)*

Amerika.

A' mexicoi tengermellék' elzárátása nagy szigorúsággal kezeltetik; maj. 15-keig már három éjszakamerikai hajó utasittatott vissza. Mexicoból, ugymond a' tudósító, alkudozók jöttek ki a' franczia hajóseregbez ajánlatokkal; de mivel *Bustamente* proclamatiot bocsáta ki, mellyben a' népnek szivére köti, hogy a' franczia ultimatumnak minden pontjait ne fogadja el, attól tarthatni, hogy Veracruz ostromoltatni fog, melly, mivel San Juan de Ulloa erősség igen rosz vedelmi állapothan vagyon, könnyen francia kézre kerülhet. Franczia ország' követelése, melly a' zár ellett 800,000 dollárt tett, most már 1,500,000 dollárra emelkedett, 's természetesen mindig többre szaporodik, minel tovább fog a' per' elintézése halasztatni.

Port-au-Prince ből majus' őről irják, hogy *Impinac* generalt, a' haitii kormány' legnagyobb befolyással biró férjfiainak egyikét, mezei lakában közel a' városhoz valaki meg akarta ölni. A' gyilkos éjjeli 2 órakor ment hozzá, azt mondván, hogy egy igen sürgetős hivatalos levelet kell átadnia. Mig a' general olvasott, a' gyilkos pisztolyát egy fiatal ember' vállára tevé, ki a' gyertyát tartotta, 's elsüté. A' golyó az alsó állkapczán ment keresztül 's három vagy négy fogat tőtt ki; azonban — mint mondják — a' seb nem halálos. Azt hittek, hogy ezen orgyilkolás political árnyalatokkal van kapcsolatban, mellyek fölött még homály lebeg.

Bahia, april. 18. A' rend és csend teljesen helyreállíttvák. A' lázadók nagy részben, fehérek és szinesek, hadi törvény' következtében agyonlövettek.

Egyveleg.

Pünkösd' vasárnapján a' mecheln' állomáson a' vasuton 1100 kocsi, chars-à-bancs és waggon haladott el. A' kocsik, mellyekbe több embert kelle felvenni, mint közönségesen szokás, túltömve valának utazókkal. Ha csak 30 személyt veszünk egyegy kocsira, az összeség több mint 30,000 ember leend, melly ez ünnepnapon itt elkocsizott.

A' *Semaphore de Marseille* hirlap *Clot-Bey* doctornak egyik marseilliei barátjához irt levelet közli, mellynek érdekesb része imigy hangzik: „Azon gyengelkedés, melly miatt az alkirály engem fiához küldött, már megérkezésem előtt megszűnt. Az csak a' herczeg *(Ibrahim)* által egy idő óta követett ülő életmód' következménye volt 's azon szellemi megerőltetésé, mellybe neki a' syriai kormányügyek' rendbehozása kerül. Olly országban, melly századok óta szüntelen kormánytalanságban volt, kétségkivűl legnehezebb a' rendet és bátorságot helyreállítani. E' két fontos dolog már el van érve. Valamennyi vándor nepség meghódolt; vedkiséret nélkül utazhatni teljes bátorságban; a' szent városban fölött kalappal setálnak, sőt bátam, mikép az utazók közül többen a' meccseteket is meglátogatták. Tíz napot töltöttem a' herczeg' táborában. O csaknem ugy él mint valamelly közkatona, igen egyszerű sátorban hál, reggel hideg hást és sajtot eszik, 's asztala egy dob.“

Mint igen rendkivűli tünemenyt említi a' *Diario*, hogy junius' 10kén reggel Preneste és Tusculum hegyek' oldalában a' kemény der tetemes kárt okozott az ottani szőlőkertekben.

Agnado egy hidat, mellyet a' Szajnán Ris-Orangis mellett közel Párishoz 700,000 franknyi költségen építtete, 's mellyeri neki a' hidvám egész 1921ik évig odaiteltetek, ingyen használás végett a' statusnak engede. E' hid királyi rendelet' következtében *Agnadohid* nevet fog viselni.

Magyar hirlapok' heti szemléje.

Junius' 18 — 24.

Jóllehet már utolsóelőtti szemlénkben említettük, itt mégis az illető fel' reclamatiojára örömest ismételjük, hogy a' *Hazai 's külföldi Tudósitások*' 's a' velők járó *Hazai Mulatságok*' szerkesztője, Galyassy ur' elhunyta óta, megvallva azonban csak a' Tudósit. 42 száma óta, *Apostol J.* ur. Részünkről, ugy hisszük, igen természetes volt, e' nevet legelőször is a' Hirdetesek-ben a' programma alatt, mellyben t. i. A. ur. levelének saját szavai szerint, „tudatni akará az olvasó közönséggel az irányt, mellyet e' lapok szerkesztősége alatt veendenek.“ keressünk, 's igy epen nem csoda, ha azt a' H. 's k. Tud. farkán csak ke számmal későbben vettük észre. Most tehát annál nagyobb örömünkre szolgal, egyszersmind tudathatnunk a' t. olvasó közönséggel azt is, hogy *A.* ur' keresztneve, melly eddig a' nevezett számokban kiirva nincsen, nem *Jakab*, mint itt sokan hivék, hanem *József*, *Apostol József*; toyábba, hogy a' tisztelt ur azonkivűl, hogy „bites ügyvéd 's tek. Borsod megye' táblabirája,“ „mint segéd, öt évig szerkesztette már a' H. 's k. Tudósitások' külföldi czikkelyeit.“ Az Ur Isten tartsa meg drága collega urunkat 3000 esztendeig, hogy igy ezen idő alatt a' magyar olvasó közönségnek a' hazai 's külföldi tudósitások mellett minel több hasznot és mulatságot szerezzen.

A' *M. Szion* folytatólag a' keresztény anyaszentegyház' három első századi tanitásit ismérteti.

Az *Athenaeum* 48. számában *Vasárhelyi* Pál meg mindig folytatja jeles és több tekintetben érdekes értekezését a' budapesti állóhid' tárgyában. A' „játékszini kronika,“ melly ez úttal ismét igen rövid (a' 49. számban épen semmi krónika sincs), tized nappal az előadatás után ideér, hogy Szigligeti' uj darabjaról (a' Gyászvitézek) bővebben a' másodszori előadáskor fog szólani. Mi ezt be nem várva, ez úttal a' *Természet*' nézeteit fogjuk e' darabról közlni, valamint már multkor a' *Bajzola*'eket közöltük. — A' 49. számban *Warga* János bevezgi multkor emlitett nyilatkozását Hegel' rendszere' dolgában; utóbb pedig, csaknem egyszerre a' *Regel*'ivel, egy fordított elbeszelés közöltetik „a' régi jó idő“ czim alatt. Latszik ebből, hogy a' Regel szépen igyekezik az Athenaeum után; mások igy mondanak: *az Athenaeum igyekezik szépen a' Regelő után.* — A' *Fegyelmezben* a' Tudomanyos Gyájtemény' 1837diki folyama birálttatik folytatólag; utóbb *Schedel* F. ismérteti b. *Jósika*' Abafi-jának német fordítását; 's meltó megolvasni, mit itt Sch. ur jelesül a' m. academia' „tengeserű“ és „szük forrasairól“ mond; csakhogy máshol, maskep 's *már rég* kellett volna Sch. Ferencz urnak czéket elmondani.

A' *Természet*ben fő czikkely: „Töredekek a' neveles' világából,“ mellynek irója jó szándékot, meleg érzést és lelkes előadást sok meresz állitással, felszeg tanitással és hiu sanguinicus reményekkel párosit. A' *gyermekekről*, például, ezt mondja: „Ne higyük, hogy a' vétek az ember' vérében van 's hogy sok már születésével hozza *kibait* a' világra. En azt hiszem, hogy az ember' lelke tisztán születik, 's a' körülmények, a' neveles szülik azokat, miket gyakran a' vérnek tulajdonitunk.“... Mintha Rousseaut hallanám, Emilje' legelső szakaszában felkiáltani: „Minden jó, mikép a' termeszet' kezeiből kikerül; minden elfajul az ember' kezei közt!“ — csakhogy a' physiologia és a' mindennapi, kézzelfogható tapasztalás mind Rousseaut mint az értekező urat megczáfolja. Az általányositás' szeretete könnyen paradoxonokra vezet, 's ezektől a' nyomon járni köteles okoskodónak őrizkednie kell. Szinte igy az *asszonyokról* ezt mondja a' szerző: „A' legkinosb fájdalom fogja el az embert, midőn nembereinket annyira elhagyatni látja, mert nevelésőket 's *mostani* tisztöket nem nevezem annak.. Háruljon csak közvetlen diesőseg rájok, részesüljenek *nemesebb szabadságokban 's jogokban*, mind nevelésők 's z altal minnevelésünk, mind boldogságunk nagyobb tért nyerne!“ Olvassa meg csak a' t. értekező legközelebb egy igen ismeretes és szabadelmű lexiconban*), milly polgári helyezetben állottak a' nemberek évezredek óta, 's akkor talán velem együtt sejteni fogja, hogy ha a' nemberek ennyi idő óta nemesebb szabadságokra 's jogokra fel nem vergődtenek, ennek talán legnagyobb oka abban fekszik, mivel azokra physiologiájoknál 'sörök rendeltetésöknel fogvast fel sem *vergődhettek*. Reszemről azt hiszem, hogy az asszony, mint *individuum*, a' legnagyobb müveltségre képes, és arra, viszonyaihoz képest, törekednie is kell; de hogy az asszonyok, mint *testület*, vagyis, a' mi mindegy, mint *polgártársasági tagok*, csupán mint jótekonyság' (asszony-

*) Staatslexikon oder Encyclopädie der Staatswissenschaften, in Verbindung mit vielen der angesehensten Publicisten Deutschlands herausgegeben von C. v. *Rotteck* und C. *Welcker*. Altona und Leipzig, 1837 — 8. A — Fr. (Az utolsó füzetek még alig terjedtek el a' két haza' távolabb vidékein.) IV. B. 4-te Lief., Art. *Ehe* (Kolbtól), §. 2. pegg. 569 — 584.

egyesületek), irgalom' (soeurs de charité), költeszet' (jeux floreaux) és szerelem' (cours d' amour) eszközöli és bírái leptek 's *léphetnek* ezentul is a' polgári szerkezetben fel, a' nelkül hogy legszentebb, mert leglenyegibb, hivatásuk, a' *házitörbeli*, csorbulást szenvedjen. — Ehhez képest hiszem és állitom azt is, hogy a' nógyermeknek inkább *nevelés* mint *tanitás* kell, következöleg hogy e' végre inkább *intézeteket* mint csupa *iskolákat* kellene felállitani; ámbár en annak eldöntését, valljon a' most e' neveles vegett Europa-szerte fenálló nyilványos és privát *intézetek* czéljoknak megfelelnek e, örömest azokra hagyom, kik elég szerencsesek (?) voltak, egyenest illy intézetekből kapni feleséget. — „A' literaturai világ" *Szigligeti'* Gyászvitézinek igen nyomos biralatát közli, mellynek veleje ez: „Mi e' dramában a' *characterfestést* illeti: egyetlen character tünik kiaz egészből, 's ez — az *iroé*. Ugy látszik, a' szerző nem azt fontola meg, mit kell illyen vagy amollyan lelkezetü embernek e' vagy ama' körülményben szükségképp tennie, mondania; hanem mit tenne, mit mondana ő maga; 's ez természetesen olly festésre vezet, mellynek szinei, bár különfele nevü alakokon legyenek is, mind egyre összeolvadnak. — Mi pedig az egesznek külső *összerakását*, a' benne levő helyzeteket, illeti, ebben a' szerző szerencsésebb. Cselekedve 's nem beszélgetve áll az egész személyzet előttünk, 's a' nező nem kénytelen hoszas tanácskozások' és párbeszédek' semmire vezető végét unalommal várni, mint peldánl *Vörösmarty'* vagy *Tóth* Lőrincz' müveiben;.. egyedül a' kifejlés volt a' nézők előtt némileg hoszadalmas, min a' szinpad' tekintetéből segitni kellene." (Hasonló szellemben iteltek e' darabról, mint multkor láttuk, a' Rajzolatok.) — Végül 's ugyane' számban (a' 24-dikben) *Hazucha* Ferencz jelenti, hogy a' jövő novemberi pesti vasárra egy játékszini zsebkönyvet, merő eredeti és meg sehol nem adott darabokból állót, „Buda" czim alatt adand ki, mellynek egesz tiszta jövedelme a' pesti magyar szinház' vizár-okozta kárainak fedezésére van szentelve, 's ára 12—14 ivnyi tartalom mellett (egy csinos képpel együtt) csak 2 pengő forint leend. A' munkatársak közt, magán a' kiadón kivül, *Horváth* Cyrill (a' Tirus' és Kuthen' irója) és *Gual* József (a' novellista 's a' Szerelem és champagnei' irója) a' legjelesebbek. Alairhatni augustus' végeig a' megyei 's mas törvényhatósági jegyzői hivataloknál.

Az *Ismertetőben* fő czikkely „a' komlótermesztés." Ez után (az 50dik számban) *Limberger* felel az ő czukorfőzése ellen Csehországból emelkedett szózatra, leginkább ket napos tanitványainak megelégedésére 's ezeknek eddigi nagy számára hivatkozva.

A' *Rajzolatok*ban „négy erősség" czim alatt egy rhapsodia közöltetik *Domjantól*, ki, ugy látszik, sokkal jobban ismeri a' *világot*, mint a' poesist. — Utóbb a' pesti hirek alatt igen érdekes pillanat vettetik *Dérynné*, a' jeles magyar dalnokné', eddigi pályájára 's különösen azon állaspontra, mellyet ő *most* a' magyar szinházi dalhősnek között elfoglal. „Junius' 20dikán — ugy mond a' tudósító — „Normát," hihetőleg Schodelne asszonyt gyöngélkedő egészsége gátolván, *Dérynné* assz. adá. Az élet' majd minden, de főkép a' szinművészet' pályaján, vannak nevezetességek, melylyek bizonyos korszakig fényben tartják 's tarthatják magokat; de mikor a' müvész e' diadal' korszakát már túlélni látszatik, az élet practicai tapintatához tartozik, a' szerény visszavonultságban éldelni a' már szerzett érdemnek nem örömtelen öntudatát, 's tán mondhatni, e' nagy világ' nagy játékasztalán ezentul nem kockázztatni a' már kivivott nevet vagy érdemet. Déryné assz.-nak megvannak érdemei; ő volt az első magyar dalszinésznő, e' törte meg e' szép de rögös pályát, 's ez olly érdem, mellyet kétségen kivül az egész nemzet elismér 's mindnyájan meltányolunk; de a' magyar dalszinészetnek szebb korszaka kezd feltünni, 's most mar mi megnyugodva szerzett érdemeinken hagyjuk a' hirnev', a' diesőség' megkisérteset azokra, kike lelkesitő geniusok magosan hordoz. Nem akarunk mi Déryné assz. eddig szerzett érdemeiből legkisebbet is levonni, 's nagy hisszük, tiszteletből eredt barati nézetünket tán ő maga is meltányolni fogja, 's elhiszi, hogy hasonló szerepekben mint Norma, gyakran szerencset kisérteni, annyi volna, mint érdemeinkből mindig egy keveset feláldozni, vagy levonni akarni." E' jeles eszrevételekhez még csak azt ragasztjuk, hogy Déryne az volt a' magyar daljátékban, mi Kántorne a' magyar tragoediában 's nagyobb szinjátékban. Amaz már ki van pótolva 's felálhaladva, ez meg nincs; kérdés, melly okban 's körülményekben kell e' tünemény' megfejtesét leginkább keresni?

A' *Regelő* nevezetes asszonyai' életrajzaval már a' 11-dik századig szerencsesen leérkezett. — A' *Honmüvészből* hagya Bécset a' nelkül, hogy honját 's igy, mint reméltük, Pestet is meglátogatta volna. Családi viszonyok sürgetek eltávozását Venlenczebe; reményt hagyott azonban, hogy talán ősz felé Pestet is szerencsesiti jelenlétével."

A' *Társalkodó'* 49dik számában érdekes ismértetését olvassuk a' „miskolczi polgári egyesületnek." Utóbb egy valaki, a' nélkül hogy magát megnevezné, becsületbe vágó személyességeket fedez fel *Erényi* és *Solcz* urakról, kik a' minap a' miskolczi ref. iskola' ügyeben pro et contra felszólaltak. Ezen, megvalljuk, igen megütköztünk. Ha az előadás, min mi kételkedni nem akarunk, hiteles embertől származik, ki azonban megneveztetni nem akart, akkor legalább a' szerkesztőség' kötelessége lett volna kijelenteni, hogy a' közlő' kéziratát es szemelyet ismeri, 's hogy ez utóbbi (az iró' személyége) az előadás' hitelességéert kezeskedik. Igy egyfelől a' publicum bizonyos fogott lenni, hogy nem mystificáltatik, másfelől az érdeklett feleknek nyitva tartatott volna az út, legelebb is a' szerkesztőségen kereskedhetniök. Egyebiránt en azt tartom, epen nem volna nehez, az egész civilisált világ' törvényhozosága azon hatarozat' hozatalára birni, *hogy az ujságiró kiretel nelkül köteles, az egyesek' becsületebe, azaz erkölcsi jó hirnevébe, vagó közleményeknel a' beküldő' elégge hitelesitett egész nevét mindenkor kitenni.* Különben ki tudn vagy győzne magát némelly irók' 's hirlapok' sertegetesei ellen védeni?

A' *Hasznos Mulatságok* (valamint a' *Honmüvész* is) szinte közölnek ismértetesecket Szigligeti' fentebb emlitett uj dramájáról, de mellyekben a' már közöltek után semmi kiemelni meltót nem találtunk.

A' *Nemzeti Társalkodóban* egy igen jól irt 's olvasásra igen-igen meltó felvilágositást találunk „Erdélyország' történeti tára" (szerkesztő-kiadók gróf *Kemény* József és Nagyajtai *Kovács* István) czéljáról 's első kötete' szerkesztéseről N.-ajtai Kovács Istvantól, mellyet mi addigis, mig belőle utóbb, ha a' hely engedendi, némi kivonatokat adhatnánk, a' két haza', de különösen a' *régibb* Erdély' történeteiri minden barátjának teljes figyelmébe és részvetelébe ajánlunk.

A' *Vasárnapi Ujság* egy közhasznu értekezést közöl a' „hernyókről." Az „ujságok" közt Br. urnak ezen ujabb monstrum kakographicumjára bukkantunk: Teghász (mint Meghikó), e' helyett: *Tejász*, vagy *Tehász* = *Texas*. Utóbb Br. ur egy kérdest intéz hozzám, mellyre mivel akarmellyik valamire való könyvváros megfelelhet, hozzám méltatlannak tartom a' feleletet. Igen illett Br. urnak, ki nekem annyi fontos kérdésre tartozik felelettel, azon akadni fel, hogy én egyszer „Murhard' Staatslexiconát" irtam e' helyett: „Murhard' czikkelye Rotteck' Staatslexiconában." Ezt a' derék ur' teendő characteristicájához feljegyzem magamnak. — Egyebiránt, kedves Br. ur, nekem egy ujabb, jóval is fontosabb kérdesem van ismet kegyesséhez, mellyet a' Hirnök' redactiojahoz e' napokban erkezett közlemény' szerint, 's melly szerint a' Vasárnapi Ujság' 212., 213., 214. szamai könyvbiralatot fogtak volna magokban, melly *V. A.* alairassal vegződven, mindenkor a' hirlapi szemle' irójat is tevedesbe hozta. Az aluliri czennel kijelenti, hogy a' mondott czikk nem őtőle való, a' miről, remenyli, a' Vasárnapi Ujság' szerkesztősége bizonyságot teend, *hogyha csakugyan a' biráló szive' kezdő betüi az aluliriteivel megegyeznek — s eredat jedaszon Apollo* — akkor is a' meltanyossag hozza magával, a' szoban forgó betük felett valami különböztető jeggyel elni; — 's vegre, hogy kár volt Csató P.-urnak a' kezdő betük' magyaranzgatasaba ereszkedni*) 's igy, ez esetben, teljesiteni, mit a' Vasarnapi Ujság' mystificalni akaro recensense maga tenni nem mert. Pest, jun. 15. 1833. Vallas Antal."

Meltóztassek e' szeriut Br. ur megmondani, az erdeklett biráló' kezirata alatt egyedül a' kérdeses *V. A.* betük allottak e, 's másodszor, ha valljon nem tetszett e tudni (mit egyebiránt tudni epen nem tartozott), hogy Vallas Antal ur V. A. névjeggyel mar máshol 's előbb közlött mathematical tárgyu dolgozatot? —

A' brassai *Mulattató* bevezgi a' „gyalusvári lakodalmat" (csakugyan, mint gyanitottuk, baró *Apor* Péter' kezirata után), mellyből lehetetlen ezt ki nem emelnünk: „Más nap gróf *Rabutin* (akkor erdelyi hadi kormanyzó) ee volt csaszár' kepe, a' szinben ült a' többekkel legfelyül a' fő helyen a' feleségével, 's akkor volt osztan nagyobb ital 's vigassag. *Rabutin* is igen reszeg volt, sokszor kiáltotta asztalnál: nem vagyok ma csaszár (minthogy franczia nemzetből volt, franczia nyelven kiáltotta), eleg patientiám volt tegnap hajnalig, a' mit elmulattam, most kipótlom, ugy eldöltek az asztalvendegek a' sok ital miatt: mikor tánczolni kellett, alig volt egynehány ferjfi. Urak, asszszonyok, kisasszonyok, urfiak igaz magyar kötősben váltak öltözve, mind magyar nótát vontak, mind magyar tánczot tánczoltak".

Végül, e' jelen nyári felév' fordultával, egy le- és egy föllepést kell kijelelnünk a' magyar journalistica' világban. Lelépnek ugyanis a' pozsonyi „Ephemerides Posonienses" 's az ezzel együtt járt „Alveare (Méhkas)," melly utóbbi latin és magyar nyelven adá közleseit. Mennyiben fájlaljuk hogy e' lapok' erdemes kiadója (*Kovácz* Pál' phil. dr. 's több ns vármegyék' táblabirája), ki e' munka köral szintannyi tanultsagot, mint józan, mersekelt 's következetes nézeteket bizonyita be, lelépik a' hirlapiról pályaról, annyiban örvendenünk kell, hogy az anyai nyelvek' erősödese hazánkban e' holt nyelvű hirlapot feleslegessé tette, miből termeszetesen legkevesebbe sem következik az, mintha nekünk ezentul a' latin nyelvet ezer egyeb okokból tanulnunk nem kellene.— Föllepnek pedig a' „Hetilap, mütudomany' 's egyeb hasznos ismeretek' terjesztesere", társukkal a' „Közlő-vel együtt, kiadva *Joo* Janostól, a' rajzolás' tanitójától Egerben, mellyek minden heten egyszer (szombaton) jelenendenek meg egy iven 4-ed rétben, féliv rajzzal, 's előfizetési arok felevre helyben a' kiadónál 4, postán 's boritékkal 5 pengő forint.

CSATÓ PÁL.

*) Ezt én nem gondolom, drága V. ur. Miután ön, mint maga sem tagadja, V. A. aláirattal már irt egy derék mathematicai erikelyt: nekem, másokkal együtt, tökéletes jogom volt, egy másik, szinte derék mathematicai czikkely alatt álló V. A.-t szinte Vallas Antalra magyarázni 's ezt nyilvan ki is mondani. 'S ezt annyival inkább, mivel a' magyar hirlapokban, kivált a' pesti Társalkodóban, most igen elterjedt álnévkösag ellen ki kell kelnünk; 's én kérdem, következett volna e V. urnak ezen igen helyes declaratioja olly gyorsan, ha én okokon 's elázmányeken alapult gyanúmat azonnal ki nem mondom? *Cz. P.*

Landerer' könyvnyomtató-intézetében Pesten most hagyák el a' sajtót 's *Heckenast* Gusztáv 's a' többi könyvárusoknál megszerezhetők:

Lajos bajor király ő felségének költeszetei

németből magyarra forditva.

A' forditó mind versnem- mind mértékben az eredetihez hiven ragaszkodó szorgalommal dolgozá ki e' munkát; közérdekavé teszi kétségkivül az, hogy benne egy király-dalnok' költői érzeményeit olvashatjuk. (1)

Bihar vármegyében 400 holdnyi puszta beli birtok 32 esztendőre szabad épitésre zálogba adatik. A' venni szándékozók Pesten *Mihálovits* János (Kerenyesi-ut a' megváltó-patikánál 2ik emelet), N.-Váradon *Kónts* Antal ügyvéd uraknál bővebb utasitást vehetnek. (1)

Concursus-hirdetés.

Az egyesült magyar kir. harminczad- és galiczian vámhivatalnál Mnischekben ürességhe jött b e s z é d i tisztség betöltésére a' nagymélt. magyar kir. udv. Kamara a' *concursus'* határidejét f. é. julius' 26kára tüzte ki.

Ezen hivatalért, mellyel 500 ezüst forint évenkinti fizetés, szabad lakás, 45 fr. irósser-járandóság és 400 fr. cautio' letétele van összekötve, folyamodók tehát az emlitett határidő alatt folyamodásaikat az ujsandeczi (Galiczában) egyesült kamar. vámkerület' igazgatóságához nyujtnak be.

A' nevezett hivatal' elnyerésére megkivánható feltételek: a' harminczad- és vámkezelés 's mindkét országos nyelv' tudása és feddhetlen erkölcs, mikrol minden folyamodónak, ugyszinte eddigi foglalkozásáról is, elegendő bizonyitványokkal szükség ellátva lennie. (1)

Árverési hirdetés.

A' nagymélt. ő felsége magyar kir. udvari *Kincstár'* részéről ezennel köz hirré tétetik: hogy szabad kir. Temesvár' városa' következendő haszonvételei, ugymint:

1ör az ugynevezett Szent-János' hat kerekü vizi malma;
2or a' Szent-Mihály' két kerekü vizi malma;
3or egy posztókalló;
4er az ugynevezett elöllöi kerthen lévő koresma;
5ör a' Fabrika külvárosban lévő ugynevezett ó-hütőek' oskolaja' oskolai földje három egymásutáni, folyó esztendei november' 1ö napjától számitandó esztendőre bérbe fognak adatni.

A' bérleni szándékozók a' szükséges bánatpénzzel ellátva, f. e. augustus' 4dikén szokott reggeli orákon a' város' házán tartandó nyilványos árverésen megjelenni hivatalosak; a' bérlői föltételek ugyanott minden nap megszemlélhetők. (1)

Juhárverési hirdetés.

Gróf *Draskovich* Károly urnak t. n. Heves vármegyében Gyöngyöshöz közel fekvő Varjas pusztáján, néhai b. *Brudern* József ur' törzsök-nyájából származott, részint finom, részint középfinom 2—300 darab hágó kosok és 100 darab kimustrált anyajuhok f. e. julius' 18-kán árverés' utján, azonnali készpénz-fizetésért eladatnak. (2)

Nagy árverési hirdetés

gazdag papi ékszerek, arany drágaságok, több nehéz ezüst asztal-terítők, porczellán, üreg edények, asztalnemü, több száz aká ó tokaji, ruszli és sopronyi asszuborok felől.

F. 1836dik évi julius' 10kén, kedden, délután, a' nyitrai püspöki lakban, ő excellentiája, néhai *Furum* József nyitrai püspök' hagyományából mindennemű püspöki ékszerek, gyémánt-, smaragd-, jácziut-, rubin- 's egyéb drága-kövekből állók, befoglalt kereszttek, gyürük, számos arany láncz, sok más drágaságokkal együtt árverés' utján a' legtöbbet igérőnek azonnali kész pénz fizetés mellett eladatnak. Julius' 11-ikl kezdve pedig naponkint reggeli 9 órától 12ig 's délutan 2 órától 7-ig: ezüst terítékek, egy vagy 500 lat nehéz, ezüst asztal-ék (Aufsatz), három kisebb asztal-ék, több mint száz ezüst tányér, 150 személyre evőeszközök (kés és villa) ezüstből, ezenkivül számos kanál, nagyobb és kisebb, tojásdad és gömbölyeg ezüst tálak. Nagy ezüst kávé-kerités, ezüst és igen jól aranyozott evőeszközök számos személyekre, kanalak, girandolák, több gyertyatartók, kenőmedvék és közép asztal- és kávé-edények porczellánból, 's asztalnemük. Julius' 18án végre ugyancsak Nyitrán különféle ó és ujabb fehér borok, különféle tokaji, ruszli, sopronyi, egri és malagai asszuborok; ennek végeztével Lakacsi és Mocsonok uradalmakban, Nyitrától két órai távolságra, minden, több száz akából álló fehér borok adatnak el árverés' utján a' legtöbbet igérőnek, azonnali kész pénz fizetésért. Ha valaki nagyobb mennyiségben szándékoznak venni 10 petnyi felpánczel, annak 4 heti eláusználás engedtetik.

Jegyzés. Minden asztali borok hordó nélkül adatnak el; az asszuborok hordókkal, mérték szerint.

Minélfogva a' t. cz. venni szándékozók a' fen kitett napokra, azaz folyó évi jul 10. 11. és 18-kára 's következő napokra egész tisztelettel meghivatnak. (3)

Színészeti hirdetés.

Tekintetes nemes Abauj megye' 's nemes szabad királyi Kassa városa' részvényes társasága által a' nemzeti ügy' tekintetéből pártfogolt *szinésztársaság* körül tetemesb változások történvén, melylyek magok után ujitásokat vonnak, azért ezennel közhirré tétetik:

Hogy a' következendő november' 1ö napjától 1838dik eszt. majus' 1ö napjáig 1839ben a' helybeli szinház, akár ugyes igazgatóknak, akár pedig egész nemzeti társaságoknak következő feltételek alatt kiadatik:

1. A' pártfogó test a' társaság' tőrekvéseit osztályonkint fizetendő 3000 azaz három ezer váltó forintial mozditandja elő.

2. A' társaság' használatára engedtetik az egész ruhatár, diszletek és bútorok.

3. Szinte használhatja az egész megyei szinészi könyvtárt minden hozzá tartozandókkal.

Ezen segedelemért ellenben megkivánja a' részvényes társaság:

1) Hogy a' társaság a' szinjátékokban annyira jártas legyen, hogy a' helybeli közönség' igényeinek megfelelhen.

2) Hogy minden héten legalább egy daljátékot előadhasson.

3) Ámbár a' részvényes társaság' választmánya az igazgatóságnak sem bensö sem külső kormányába be nem avatandja magát, a' fő felügyelést azonban és a' fontosabb intézkedést minden előforduló esetekben magának tartja fen, ugyszinte a' szinészek' erkölcsi magokviseletére a' felvigyázást.

A' vállalkozni kivánkozók ezennel figyelmeztetnek, hogy szándékukat a' folyó évi julius hónapja' 15-ig a' helybeli szinészeti részvényes társaság' választmányának az alkotandó társzaság' tagjainak névsorával, beküldeni ne terheltessenek. Költ Kassán, majus' 4-kén 1838.

A' kassai részvényes társaság' választmánya' nevében *Kovacsóczy s. k.*

Hirdetmény.

A' nagy-enyedi reformatum *Collegium* szolgálatjába felvenni szándékozik egy erdőmester, kiben megkivánatató tulajdonok, feddhetellen erkölcsi character mellett, az erdőszeti tudományoknak valacmelly illető intézetben elvégzett kitanulása, practicai gyakorlottság, 's általányos mérnöki ismeretek és kézszegek, továbbá más nyelvek mellett jobban az oláhban is némi jártasság. Fizetése lesz évenkint, 60 szabad tüzelésen kivül 250 fr. ezüst pénzben, 60 véka buza, 's az erdőben fekvő szabad szállása kárról nagy holdnyi gyümölcsös, vetemenyes és füves hely. — Kik ezen hivatalra folyésteti kivánnának, folyó évi september' 1ső napjáig, szokott és gyakorlati bizonyitványaik' 's egyéb ajánlati leveleik' hiteles formában leendő beküldése mellett, kérmentes levelekkel jelentsék magokat a' nevezett Collegium' rector-professorának *Herepei* Károlynál. (3)

Hirdetmény.

A' nméltt. magyar kir. udv. *Kamara'* rendelése' következtében tek. nemes Hont vármegyében kihelezett Ipanesi pusztarészt folyó esztendei november' elsőjétől kezdve 1841ik october' utolsó napjáig 6 egymás után következő esztendőre az ipolysági kerületi szábiralnál f. e. augustus' elsőjén tartandó kisöbbszabadalmi szóbeli szándékban fog kiadatni.

A' bérleni kivánók tehát a' fent nevezett napon és helyen 15 pengő forint bánatpénzzel ellátva megjelenni ezennel hivatlatnak. (2)

POZSONYBAN nyomtatja ifjabb *Schmid Antal.*